

MINISTER EDUKACJI I NAUKI

Warszawa, 18 października 2021 r.

DWST-WPZN.056.13.2021.MB

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

odpowiadając na pismo z dnia 14 września br. nr VII.7037.106.2021.AT uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Kontrola przeprowadzona przez Najwyższą Izbę Kontroli na temat *Organizacji pracy nauczycieli w szkołach publicznych* objęła lata 2018/2019–2020/2021, a więc czas dla polskiej oświaty szczególnie ze względu na długotrwały strajk nauczycieli w 2019 r. oraz pandemię. Jednocześnie należy zauważyć, że ww. raport jest niezwykle rzetelny ponieważ kontrolerzy wskazywali nie tylko na nieprawidłowości, ale też mocne strony zarządcze dyrektorów oraz dobrą organizację pracy nauczycieli.

Odnośząc się do treści Pana wystąpienia, uprzejmie wyjaśniam, że w raporcie pokontrolnym wskazano, że *„Blisko połowa dyrektorów (46% z 5152) deklarowała trudności z zatrudnieniem nauczycieli o odpowiednich kwalifikacjach w latach szkolnych 2018/2019 – 2020/2021. Wśród nauczycieli, których najtrudniej było zatrudnić, dyrektorzy wskazywali nauczycieli fizyki (33%) i matematyki (32%). W dalszej kolejności trudno było o nauczycieli chemii (24%), języka angielskiego (20%) i informatyki (18%)”*.¹ **Jednocześnie NIK wyjaśnił, że „Zmniejszenie liczby nauczycieli pomiędzy 2018 i 2019 r. (według stanu na 30 września danego roku) spowodowane było odejściem na emeryturę uprawnionych nauczycieli. Z kolei wzrost liczby zatrudnionych nauczycieli pomiędzy 2019 r. i 2020 r., wynikał z wystąpienia tzw. podwójnego rocznika oraz wydłużenia nauki w szkole ponadpodstawowej.”**²

Ponadto raport wykazał, że *„problem z zatrudnieniem specjalistów o odpowiednich kwalifikacjach najczęściej dyrektorzy szkół starali się rozwiązywać we własnym zakresie przydzielając innym nauczycielom zatrudnionym w szkole godziny ponadwymiarowe (52%), prawie tak samo często udawało im się pozyskać pracowników poprzez zgłoszenie się nauczycieli do pracy w odpowiedzi na zamieszczone ogłoszenie (51%). W pozostałych*

¹ Informacja o wynikach kontroli NIK pt. Organizacja pracy nauczycieli w szkołach publicznych, Warszawa 2021 r., str. 29

² Tamże, str. 28

przypadkach ponad jedna trzecia dyrektorów zatrudniała nauczycieli emerytowanych (38%), a także przydzielano zajęcia nauczycielom bez wymaganych kwalifikacji, za zgodą organu sprawującego nadzór pedagogiczny (35%). W 12% przypadków nie udało się go zatrudnić do momentu rozpoczęcia roku szkolnego.”³

Odnosząc się do powyższego, uprzejmie informuję, że **w szkołach i placówkach systemu oświaty co roku występuje naturalna fluktuacja kadr.** Z danych przekazanych przez szkoły i placówki oświatowe do systemu informacji oświatowej (SIO) wynika, że:

- na dzień 30 września 2019 r. ogółem było wykazanych 684,8 tys. nauczycieli i 692,9 tys. etatów,
- na dzień 30 września 2020 r. było wykazanych 689,8 tys. nauczycieli i 700,1 tys. etatów.

Liczba etatów nauczycieli, z którymi rozwiązano stosunek pracy/ których stosunek pracy wygasł:

- od 01.01.2019 do 30.09.2019 r. wynosi 34.199,34;
- od 01.01.2020 do 30.09.2020 r. wynosi 31.520,60.

Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, że w szkołach i placówkach oświatowych nastąpił więc wzrost zatrudnienia. Dane za rok 2021, analogicznie do lat poprzednich, w systemie informacji oświatowej będą możliwe do uzyskania pod koniec października 2021 r.

Odnosząc się do ogłoszeń o wolnych stanowiskach pracy nauczycieli zamieszczanych na stronach kuratoriów oświaty, uprzejmie wyjaśniam, że od kwietnia 2017 r. do 31 sierpnia 2023 r. dyrektorzy szkół prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego zobowiązani są do informowania kuratora oświaty sprawującego nadzór pedagogiczny nad szkołą o wolnych stanowiskach pracy dla nauczycieli (*art. 224 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe*⁴). Kurator oświaty udostępnia na stronie kuratorium oświaty informację przekazaną przez dyrektora.

Liczba ogłoszeń nie jest tożsama z liczbą wolnych pełnych etatów. Ogłoszenia o wolnych miejscach pracy zamieszczane są niezależnie od wymiaru proponowanego zatrudnienia, zatem w ogólnej liczbie ogłoszeń istotną część stanowią ogłoszenia dotyczące niepełnego wymiaru zatrudnienia. Ponadto w bazach ofert znajdują się również ogłoszenia szkół niepublicznych.

Należy zaznaczyć, że wolne miejsca pracy odnotowywane są przede wszystkim w dużych miastach, zjawisko to w marginalnej skali dotyczy małych miejscowości, czyli jest to problem lokalny.

Jednocześnie informuję, że zarówno Minister Edukacji i Nauki jak i środowiska zainteresowane oświatą mają świadomość, że obecne przepisy prawa regulujące status zawodowy nauczycieli wymagają zmian systemowych odpowiadających wyzwaniom współczesnej edukacji. Mając na uwadze stanowisko związków zawodowych oraz samorządów Minister podjął decyzję o wznowieniu prac

³ Tamże, str. 29

⁴ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę- Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60)

Zespołu do spraw statusu zawodowego pracowników oświaty. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele strony rządowej, związków zawodowych rządu terytorialnego. Zadaniem Zespołu jest wypracowanie rozwiązań systemowych w dziedzinie edukacji narodowej oraz zdefiniowanie długofalowej strategii polityki oświatowej w zakresie praw i obowiązków pracowników oświaty, w szczególności w zakresie finansowania oświaty, wynagradzania nauczycieli, awansu zawodowego, czasu i warunków pracy nauczycieli.

Podczas ostatniego spotkania Zespołu do spraw statusu zawodowego pracowników oświaty, które odbyło się 21 września br. Minister Edukacji i Nauki zaproponował zmiany w pragmatyce nauczycieli, które mogą obowiązywać już od 1 września 2022 roku, a wpłyną na zwiększenie prestiżu zawodu nauczyciela i uporządkują organizację pracy nauczycieli w zakresie:

1. **czasu pracy** – aby nauczyciel jak największą część swojego czasu poświęcał uczniom, a nie biurokracji. Stąd propozycja wprowadzenia od 1 września 2022 r. dostępności nauczycieli w szkole w wymiarze 8 godzin tygodniowo, w czasie której nauczyciel będzie np. spotykał się z rodzicami, będzie dostępny dla swoich uczniów, ale też weźmie udział w radzie pedagogicznej. Proponuje się także zmianę tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć nauczycieli „tablicowych” w taki sposób aby nauczyciele z dotychczasowym pensum 18 godzin od 1 września 2022 r. pracowali 22 godziny tygodniowo. Zmiana ta ujednotoczy wymiar realizowanych przez nauczycieli zajęć. Pensum 22 godzin, przy znacznej podwyżce wynagrodzenia zapewni wszystkim nauczycielom możliwość pracy w podobnym wymiarze i wpłynie na satysfakcję, zwłaszcza tych dotąd mniej zarabiających, którym dyrektor z różnych przyczyn nie przyznawał godzin ponadwymiarowych.
2. **awansu zawodowego** - likwidację stopni nauczyciela stażysty i kontraktowego, rezygnację ze staży i biurokracji na rzecz praktycznego przygotowania do zawodu, wyprowadzenie egzaminu praktycznego i wystandaryzowanego zewnętrznego egzaminu teoretycznego na stopień nauczyciela mianowanego, wprowadzenie specjalizacji dla nauczycieli dyplomowanych.
3. **oceny pracy** - uporządkowanie przepisów poprzez określenie w akcie wykonawczym szczegółowych kryteriów oceny pracy odnoszących się do kryteriów ustawowych,
4. **urlopu nauczycieli** – likwidację pracy nauczycieli szkół feryjnych w czasie ich urlopu. Proponuje się nowe rozliczanie urlopu (50 dni roboczych) oraz rozszerzenie możliwości jego wykorzystania we wszystkie dni wolne od zajęć dydaktyczno-wychowawczych tzn. w trakcie: ferii zimowych, ferii letnich, zimowej przerwy świątecznej, wiosennej przerwy świątecznej, a także dni wolnych od zajęć dydaktyczno-wychowawczych w zależności od typu szkoły.
5. **wynagrodzenia** - proponuje się podwyżkę minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli posiadających tytuł zawodowy magistra oraz przygotowanie pedagogiczne od 1 września 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. (w zaokrągleniu do pełnych dziesiątek złotych) w wysokości:
 - nauczyciel nieposiadający stopnia awansu zawodowego – 4 010 zł,
 - nauczyciel mianowany – 4 540 zł,
 - nauczyciel dyplomowany – 5 130 zł.

Stawki przeciętnego wynagrodzenia nauczycieli będą wynosiły dla:

- nauczyciela nieposiadającego stopnia awansu zawodowego – 4 950 zł,
- nauczyciela mianowanego – 6 400 zł,
- nauczyciela dyplomowanego – 7 890 zł.

Przedstawione na wspomnianym spotkaniu Zespołu do spraw statusu zawodowego pracowników oświaty propozycje zmian w pragmatyce zawodowej, w tym 36 % wzrost wynagrodzenia dla początkujących nauczycieli, powinny mieć przełożenie na prestiż zawodu, komfort codziennej pracy nauczycieli opartej na relacjach, a nie na biurokracji, lepszą współpracę na linii rodzice – szkoła, w tym zwiększone zaufanie rodziców i opiekunów do nauczycieli oraz zachętę do pracy dla młodych absolwentów uczelni wyższych z kwalifikacjami pedagogicznymi⁵.

Ponadto informuję, że w celu zachęty aby młodzi ludzie zasilali szeregi nauczycieli, Minister Edukacji i Nauki skorzystał z danych mu możliwości na mocy ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, zgodnie bowiem z przepisami art. 464 ust. 1 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym⁶, Minister Edukacji i Nauki – po zasięgnięciu opinii senatu uczelni – może zlecić uczelni wykonanie określonego zadania w zakresie nauczania lub kształcenia kadr naukowych, zapewniając odpowiednie środki na ich realizację.

W 2021 r. Minister Edukacji i Nauki zlecił realizację:

- kwalifikacyjnych studiów podyplomowych dla nauczycieli, przygotowujących do nauczania informatyki,
- doskonalących studiów podyplomowych dla nauczycieli informatyki,
- doskonalących studiów podyplomowych dla nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej w zakresie edukacji informatycznej,
- kwalifikacyjnych studiów podyplomowych dla nauczycieli, przygotowujących do nauczania etyki.

Obecnie trwa uzgadnianie umów na realizację ww. studiów podyplomowych. Wymienione studia podyplomowe przeznaczone są dla czynnych zawodowo nauczycieli. Chętni nauczyciele mogą uczestniczyć w nich bezpłatnie. Koszty organizacji studiów zostaną pokryte ze środków wyodrębnionych w budżecie Ministra Edukacji i Nauki zgodnie z art. 70a ust. 7 ustawy – Karta Nauczyciela.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że w odpowiedzi na potrzeby uczniów i nauczycieli Minister Edukacji i Nauki przygotował **4 specjalne programy**, które są wdrażane w związku z powrotem uczniów do nauki stacjonarnej w szkołach od 1 września br.:

- **Pomoc w uzupełnieniu wiedzy – zajęcia wspomagające;**
- **Aktywny powrót uczniów do szkoły;**
- **Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dzieci i młodzieży szkolnej;**
- **Działania profilaktyczne dotyczące wad wzroku.**

⁵ Przewidziane są dalsze prace dotyczące propozycji Rządu. Do 8 października br. członkowie Zespołu do spraw statusu zawodowego pracowników oświaty mieli czas na przesłanie do Ministra Edukacji i Nauki swoich opinii. Natomiast na 22 października br. wyznaczone jest kolejne spotkanie ww. Zespołu.

⁶ Ustawa z 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 j.t.).

W celu zapewnienia uczniom dodatkowego wsparcia w utrwaleniu wiadomości i umiejętności z wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, Minister Edukacji i Nauki zapewnił warunki finansowe i rozwiązania legislacyjne, dzięki którym szkoły organizują dla chętnych uczniów zajęcia wspomagające.

Ustawa z dnia 15 kwietnia 2021 r. o *zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw*, w art. 1 przewidziała **zwiększenie o kwotę 187 mln zł limitu rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej w roku 2021** z przeznaczeniem na zapewnienie jednostkom samorządu terytorialnego dodatkowych środków na finansowanie zajęć wspomagających.

Przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 28 maja 2021 r.⁷ zmieniającego *rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19*, pozwoliły szkołom już w czerwcu br. ubiegać się o środki finansowe na organizację zajęć wspomagających uczniów w opanowaniu i utrwaleniu wiadomości i umiejętności z wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego. Część szkół zdecydowała się na rozpoczęcie zajęć jeszcze w czerwcu. **Większość zaplanowała ich realizację od września, w nowym roku szkolnym.**

W odpowiedzi na prośby dyrektorów szkół oraz przedstawicieli samorządów zgłaszane po zakończeniu czerwcowego procesu aplikacji o środki na organizację zajęć wspomagających, Ministerstwo Edukacji i Nauki przygotowało zmianę przepisów w tym zakresie⁸, która umożliwiła objęcie zajęciami większej liczby uczniów z jednoczesną gwarancją otrzymania środków finansowych na ten cel. Zmiany wprowadzone w nowelizacji z 20 lipca br. polegały na: możliwości zwiększenia liczby godzin zajęć wspomagających (**z 10 do 15 godzin zajęć na oddział szkolny**); podwojeniu limitu tygodniowej liczby godzin zajęć wspomagających; uelastycznieniu przepisów w zakresie organizacji zajęć wspomagających w klasie IV szkoły podstawowej⁹.

W związku z wprowadzonymi zmianami w rozporządzeniu, dyrektorzy szkół, w dodatkowym terminie (do 30 lipca br.), mogli skorzystać z dodatkowych godzin na zajęcia wspomagające dla uczniów i zaktualizować złożone dokumenty. Ponadto, w przypadku gdy szkoła do 25 czerwca br. nie złożyła odpowiednio wspomnianych informacji lub wniosku o oddzielenie dotacji celowej

⁷ Dz. U. poz. 983.

⁸ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 20 lipca 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U. poz. 1343).

⁹ W przypadku szkoły podstawowej, w której ogólna liczba uczniów klas IV–VIII wynosi 60 lub więcej ale w klasie IV jest mniej niż 10 uczniów, zajęcia wspomagające z danego przedmiotu mogą być organizowane w grupie liczącej co najmniej 5 uczniów.

na dofinansowanie zajęć wspomagających, rozporządzenie dało możliwość złożenia dokumentów do 30 lipca br.

Dokonano również stosowanych zmian w „Kryteriach podziału rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2021” polegających głównie na wydłużeniu terminu dla jednostki samorządu terytorialnego na wypełnienie formularza w Strefie Pracownika SIO (do 18 sierpnia br.).

Zaprojektowane rozwiązania dotyczące organizacji zajęć wspomagających dla uczniów zakładają maksymalną elastyczność dla dyrektora szkoły, jeżeli chodzi o wybór przedmiotów, z których zajęcia wspomagające są organizowane oraz sposób organizacji tych zajęć w szkołach. Decyduje o tym dyrektor szkoły w uzgodnieniu z radą pedagogiczną, biorąc pod uwagę potrzeby uczniów oraz możliwości organizacyjne.

Z dodatkowych zajęć wspomagających korzysta ok. 89 proc. szkół. Prawie 2,8 tys. samorządów (2.793) wystąpiło o środki finansowe z przeznaczeniem na realizację zajęć wspomagających uczniów z prawie 17 tys. (16.877) szkół. Samorzady otrzymały na ten cel ok. 141 mln zł (140.854.420 zł).

Programy i projekty wspierające rozwój kompetencji i umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli

W bieżącym roku szkolnym kontynuowane są również projekty i programy wspierające nauczycieli i uczniów w:

- dostępie do sprzętu komputerowego – **Rządowy program „Aktywna tablica” na lata 2020-2024**; od października 2020 r. realizowana jest kolejna edycja rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych „Aktywna tablica” na lata 2020-2024. Ze względu na szacowany zakres wyposażenia szkół, zróżnicowane potrzeby uczniów i nauczycieli w zakresie korzystania ze sprzętu, pomocy dydaktycznych i narzędzi do terapii, nastąpiła przebudowa programu w stosunku do poprzedniej edycji programu na lata 2017-2019, m.in. zostały określone inne progi wsparcia finansowego dla szkół, w których kształcą się uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniowie niewidomi oraz uczniowie z niepełnosprawnościami. W 2021 r. w ramach tego programu przewidziane jest między innymi doposażenie szkół w sprzęt do realizacji kształcenia na odległość wymuszonego epidemią COVID-19, tj. laptopów oraz zestawów dla nauczyciela do prowadzenia zajęć zdalnych z sali lekcyjnej (laptop, kamera internetowa, słuchawki, mikrofon, statyw, tablet graficzny);
- **rozwoju kompetencji cyfrowych – projekt pn. *Lekcja: enter* oraz projekt pn. *Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość***; oba projekty są współfinansowane ze środków Unii Europejskiej,

- a docelowo (do 2023 r.) ma w ich ramach zostać przeszkolonych 107 tys. nauczycieli; udział nauczycieli w szkoleniach jest bezpłatny i dobrowolny;
- dostępie do narzędzi i sprawdzonych, dobrej jakości zasobów cyfrowych - MEiN zapewnił wszystkim szkołom możliwość korzystania z publicznej, bezpłatnej **Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej** dostępnej pod adresem <https://zpe.gov.pl/>. Platforma w nowej odsłonie została uruchomiona jeszcze przed wybuchem pandemii (w styczniu 2019 r.) i jest cały czas rozwijana. Zintegrowana Platforma Edukacyjna jest aktualnie wykorzystywana przez nauczycieli i uczniów na trzech poziomach, tj.:
 1. jako repozytorium otwartych e-zasobów (na zasadach licencji *Creative Commons*),
 2. jako narzędzie dla nauczycieli (również uczniów) do tworzenia i udostępniania własnych zasobów edukacyjnych,
 3. jako narzędzie do prowadzenia nauczania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

W zakresie wsparcia powracających do szkół dzieci i nauczycieli funkcjonuje:

1) Program wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniów i nauczycieli¹⁰

Ministerstwo Edukacji i Nauki we współpracy z Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie przygotowało Program wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniów i nauczycieli, którego celem jest kompleksowe wsparcie młodych ludzi w powrocie do szkół po długotrwałym okresie nauki zdalnej. Koordynatorem programu jest Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, który w partnerstwie z Fundacją Polskiej Akademii Nauk w Lublinie przeprowadzi profesjonalną diagnozę problemów uczniów w wyznaczonych losowo 1200 szkołach. Dzięki niej eksperci opiszą problemy, opracują model wsparcia i pomocy uczniom doświadczającym trudności, a specjaliści udzielą dzieciom i młodzieży bieżącego wsparcia psychologicznego. Przeprowadzone zostaną konsultacje z rodzicami, a także szkolenia i treningi dla nauczycieli oraz specjalistów szkolnych, tj. psychologów i pedagogów. W tym roku na realizację pilotażu programu zostanie przeznaczonych 15 mln zł.

2) Projekt pn. „Profilaktyka zintegrowana w każdą pogodę”. Popularyzacja wyników innowacyjnych badań naukowych opartych na modelu profilaktyki zintegrowanej i ich zastosowań praktycznych wśród nauczycieli, wychowawców oraz psychologów i pedagogów jako metoda skutecznego przeciwdziałania pogorszeniu kondycji psychicznej nastolatków na skutek epidemii COVID-19¹¹.

¹⁰ <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/narodowy-program-wsparcia-uczniow-po-pandemii--dzialania-mein>
<https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/program-wsparcia-psychologiczno-pedagogicznego-dla-uczniow-i-nauczycieli-w-pandemii>

¹¹ Konkurs MEiN pn. „Społeczna odpowiedzialność nauki”.

Projekt został przygotowany przez Instytut Profilaktyki Zintegrowanej (IPZIN) w odpowiedzi na dotkliwe konsekwencje psychologiczne epidemii COVID-19 i izolację społeczną dla środowiska szkół i placówek. Odbiorcami projektu są nauczyciele, wychowawcy oraz szkolni specjaliści (psycholodzy, pedagodzy), a także rodzice¹². Końcowym beneficjentem są uczniowie i uczennice.

Projekt składa się z czterech powiązanych ze sobą zadań, którymi celami są: (1) bezpośrednio wzmocnienie kondycji psychicznej uczniów i uczennic poprzez realizację skutecznych programów profilaktycznych; (2) wzmocnienie kompetencji profilaktycznych rodziców, nauczycieli i wychowawców (3) dopasowanie oddziaływań profilaktycznych do zidentyfikowanych potrzeb odbiorców oraz rozpoznawanie barier dla działań profilaktyczno-wychowawczych i poszukiwanie skutecznych rozwiązań.

W projekcie stworzono możliwość do samodzielnego poprowadzenia zajęć dzięki licznym materiałom informacyjno-edukacyjnym i diagnostycznym zebranych do wykorzystania w aplikacji internetowej.

Na realizację projektu zostanie przeznaczonych 992 000 zł.

3) Infolinia z zakresu działań profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

Minister Edukacji i Nauki w ramach zapewnienia wsparcia dzieciom i młodzieży, zlecił uruchomienie infolinii z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży. Infolinia rozpoczęła działanie w 2019 r., a w roku szkolnym 2020/2021 udzielała także pomocy z zakresu problemów związanych z epidemią i związanymi z nią problemami zdrowia psychicznego. Doświadczeni psychologowie, pedagodzy i prawnicy w ramach funkcjonowania bezpłatnej, całodobowej infolinii, udzielali pomocy w sytuacji kryzysu nie tylko uczniom, ale również rodzicom i nauczycielom.

W roku szkolnym 2021/2022 kontynuowana jest pomoc w formie infolinii dla dzieci i młodzieży przeżywającym kłopoty i trudności, spowodowane m.in. skutkami izolacji rówieśniczej podczas epidemii COVID-19 w celu zapewnienia im adekwatnego wsparcia psychologicznego.

4) Działania realizowane przez Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE):

ORE w bieżącym roku przeprowadził 28 różnych form doskonalenia zawodowego, które dopasowano do potrzeb pracowników systemu oświaty w związku z pandemią. W poniższych szkoleniach łącznie udział wzięło 4 023 pracowników systemu oświaty, w tym: nauczycieli i specjalistów (pedagogów i psychologów), ze szkół ogólnodostępnych, poradni psychologiczno-pedagogicznych i placówek doskonalenia nauczycieli:

- Jedno webinarium pt. Rola placówek doskonalenia nauczycieli w przygotowywaniu szkół i poradni do właściwego reagowania w sytuacji trudnej, kryzysowej traumatycznej; (103 uczestników);
- Dwa webinaria pt. Ochrona zdrowia psychicznego - promocja zdrowia psychicznego, profilaktyka i wsparcie psychospołeczne dla uczniów

¹² Na podstawie raportu IPZIN pt. „Jak wspierać uczniów po roku epidemii?” opracowanym na zlecenie MEiN w styczniu i lutym 2021r.

- w czasie pandemii. Rola psychologów i pedagogów szkolnych; (235 uczestników);
- Trzy webinaria pt. Praktyczne przykłady sposobów reagowania na różnorodne sytuacje trudne, kryzysowe, traumatyczne, z którymi może się spotkać/spotyka się przedszkole/szkoła/poradnia; (392 uczestników);
 - Trzy szkolenia stacjonarne oraz 2 webinaria pt. Interwencja kryzysowa - rozpoznawanie, reagowanie, pomoc; (153 uczestników);
 - Jedno szkolenie online pt. Identyfikacja ucznia w sytuacji kryzysowej w ramach Harmonogramu działań w zakresie wsparcia wychowawczego i psychoprofilaktycznego środowiska szkolnego po powrocie do szkoły; (300 uczestników);
 - Jedno szkolenie online pt. Szkolenia dla kadry kierowniczej szkół i placówek w kierunku wsparcia środowiska szkolnego (w ramach Harmonogramu działań w zakresie wsparcia wychowawczego i psychoprofilaktycznego środowiska szkolnego po powrocie do szkoły); (65 uczestników);
 - Jedno szkolenie online pt. Interwencja wychowawcza - Wsparcie wychowawcze i psychoprofilaktyczne uczniów po powrocie do szkoły (po nauce zdalnej w czasie epidemii Covid-19); (78 uczestników);
 - Jedno szkolenie online pt. Diagnoza zapotrzebowania środowiska szkolnego na treści wychowawcze i profilaktyczne (w ramach Harmonogramu działań w zakresie wsparcia wychowawczego i psychoprofilaktycznego środowiska po powrocie do szkoły); (300 uczestników);
 - Jedno szkolenie blended- learning pt. Zaburzenia psychiczne przejawiające się myślami samobójczymi i zachowaniami autodestrukcyjnymi u młodzieży szkolnej; (276 uczestników);
 - Jedno szkolenie online pt. Cyberprzemoc: jak uchronić dzieci i młodzież przed niebezpieczeństwem w cyberprzestrzeni; (45 uczestników);
 - Jedno szkolenie online pt. Ryzykowne zachowania psychoseksualne w okresie adolescencji; (54 uczestników);
 - Jedno szkolenie online pt. Wyzwania i trudności dyrektora MOW/MOS: Zarządzanie kryzysowe. (87uczestników);
 - Jedno online szkolenie pt. Innowacyjne metody pracy z wychowankiem MOS/MOW: sztuka współczesna; (21 uczestników);
 - Konferencja - stacjonarna XII Kongres Kadry Zarządzającej z Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych (współorganizacja) (104 uczestników);
 - Jedno webinarium pt. Wsparcie dzieci/uczniów w powrocie do edukacji stacjonarnej - Identyfikowanie potrzeb uczniów i wprowadzanie metod wspierających uczniów; (55 uczestników);
 - Jedno webinarium pt. Budowanie relacji w klasie zróżnicowanej podczas edukacji zdalnej; (29 uczestników);
 - Jedno webinarium pt. Trudności dzieci w powrocie do szkoły - radzenie sobie z napięciem, zaburzenia zachowania, psychosomatyczne objawy lękowe; (52 uczestników);
 - Jedno szkolenie online pt. Powrót do rytmu, czyli szkoła na nowo - wsparcie nauczyciela w procesie wychowania uczniów (planowanie pracy z uczniami); (217uczestników);

- Szkolenie online pt. Przywracanie ucznia szkole - wsparcie nauczyciela w procesie wychowania uczniów (praca z uczniem zagrożonym wypadnięciem z roli ucznia); (211 uczestników);
- Jedno szkolenie online pt. Szkoła od nowa - wsparcie nauczyciela w procesie wychowania uczniów (praca z uczniami oddziałów wczesnoszkolnych); (88 uczestników);
- Jedno szkolenie online pt. Jesteśmy grupą - wsparcie nauczyciela w procesie wychowania uczniów (wzmacnianie oddziaływań w grupie rówieśniczej); (128 uczestników);
- Jedno szkolenie online pt. Zachowania ryzykowne/problemowe dzieci i młodzieży (26 uczestników);
- Jedno szkolenie online pt. Interwencja w sytuacji przemocy rówieśniczej. Metoda Wspólnej Sprawy wg. Kena Rigby; (523 uczestników);
- Jedno szkolenie online pt. Rola świadka przemocy - profilaktyka agresji i przemocy rówieśniczej; (118 uczestników);
- Dwa szkolenia online pt. Niebieskie karty w oświacie; (88 uczestników).

Ośrodek Rozwoju Edukacji planuje wydać publikacje, które zostaną dla nauczycieli udostępnione na stronie www.ore.edu.pl do bezpłatnego pobrania:

- Dziecko w sytuacji kryzysowej. Wspierająca rola pracowników oświaty;
- Efektywna obserwacja nauczycielska;
- Klimat i kultura szkoły a zdrowie psychiczne nauczycieli i uczniów;
- Nie każdy problem to dramat - nastolatek w klasie;
- Trudności dzieci po powrocie do szkoły - radzenie sobie z napięciem, zaburzenia zachowania, psychosomatyczne objawy lękowe;
- Bank Dobrych Praktyk kształcenia zdalnego (w tym kształcenia specjalnego), ze szczególnym uwzględnieniem pracy z klasą zróżnicowaną, i wsparcia psychologiczno-pedagogicznego - zbiór publikacji.

Jednocześnie zaplanowano kolejne szkolenia dla blisko 1 400 pracowników systemu edukacji.:

- Dwa webinaria pt. Rola placówek doskonalenia nauczycieli w przygotowywaniu szkół i poradni do właściwego reagowania w sytuacji trudnej, kryzysowej i traumatycznej na 110 uczestników;
- Pięć webinarów pt. Ochrona zdrowia psychicznego - promocja zdrowia psychicznego, profilaktyka i wsparcie psychospołeczne dla uczniów w czasie pandemii. Rola psychologów i pedagogów szkolnych na 275 uczestników;
- Pięć webinarów pt. Mechanizmy związane z doświadczaniem sytuacji trudnych, kryzysowych i traumatycznych oraz konsekwencje emocjonalno- społeczne dla osób ich doświadczających na 275 uczestników;
- Pięć webinarów pt. Interwencja kryzysowa - rozpoznawanie, reagowanie na 175 uczestników;

- Jedno szkolenie blended learning pt. Zaburzenia psychiczne przejawiające się myślami samobójczymi i zachowaniami autodestrukcyjnymi u młodzieży szkolnej na 100 uczestników;
- Jedno webinarium pt. Wsparcie dzieci/uczniów/nauczycieli w powrocie do edukacji stacjonarnej - Budowanie szkolnego na 100 uczestników;
- Jedno szkolenie online pt. Efektywna praca w grupie/klasie zróżnicowanej na 60 uczestników;
- Jedno szkolenie online pt. Powrót do rytmu, czyli szkoła na nowo - wsparcie nauczyciela w procesie wychowania uczniów na 50 uczestników;
- Jedno szkolenie online pt. Przywracanie ucznia szkole - wsparcie nauczyciela w procesie wychowania uczniów (praca z uczniem zagrożonym wypadnięciem z roli ucznia) na 50 uczestników;
- Jedno szkolenie online pt. Szkoła od nowa - wsparcie nauczyciela w procesie wychowania uczniów (praca z uczniami oddziałów wczesnoszkolnych) na 50 uczestników;
- Jedno szkolenie online pt. Jesteśmy grupą - wsparcie nauczyciela w procesie wychowania uczniów (wzmacnianie oddziaływań w grupie rówieśniczej) na 50 uczestników;
- Jedno szkolenie online pt. Skuteczna profilaktyka w szkole na 50 uczestników;
- Jedno szkolenie online pt. Ochrona zdrowia psychicznego w szkole na 50 uczestników.

Ponadto planowane są do opracowania publikacje i materiały dla pracowników systemu oświaty z następujących obszarów:

- Innowacyjne metody pracy z wychowankiem MOS/MOW: sztuka współczesna;
- Praca z dzieckiem/ucznikiem wysoko wrażliwym - diagnoza i organizacja procesu edukacji;
- Dzieci/uczniowie przejawiający trudne zachowania w grupie zróżnicowanej;
- Dobrze ze złością.

Jednocześnie informuję, że Ministerstwo Edukacji i Nauki w 2021 roku ogłosiło otwarty konkurs ofert na realizację w zadania z zakresu zdrowia publicznego pn. Pozytywny klimat szkoły - realizacja projektów i programów edukacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych oraz profilaktycznych opartych na podstawach naukowych, w tym programów profilaktyki uniwersalnej, wskazującej i selektywnej¹³. Liczne zadania w konkursie mają na celu wsparcie uczniów i uczennic oraz nauczycieli w związku z sytuacjami trudnymi doświadczanymi w okresie pandemii i po powrocie do szkół i placówek.

Ponadto w MEiN trwają prace nad rozwiązaniami legislacyjnymi, na podstawie których byłaby możliwość wprowadzenia do systemu oświaty superwizji dla specjalistów. Superwizja ma służyć utrzymaniu wysokiego poziomu świadczonej pracy, poszukiwaniu źródeł trudności w pracy i możliwości ich

¹³ Na podstawie art. 14 ust. 1 w związku z art. 13 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2021 r. poz. 183) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U. z 2021 r. poz. 642).

pokonywania. Zakres wsparcia superwizyjnego miałyby m.in. przeciwdziałać wypaleniu zawodowemu.

Dodatkowym działaniem, mającym na celu podniesienie jakości pracy nauczycieli, jak i zapewnienie im odpowiedniego wsparcia w pracy są opracowywane standardy zatrudnienia specjalistów w przedszkolach i szkołach. Rozwiązanie to (również planowane na poziomie ustawowym) będzie zobowiązywało szkoły do zatrudniania specjalistów (psychologów, pedagogów, logopedów) w wymiarze zależnym od liczby dzieci/ uczniów w danym przedszkolu/ szkole. Zapewnienie zatrudnienia specjalistów w przedszkolach i szkołach ma na celu nie tylko podniesienie jakości wsparcia oferowanego najbliższej dziecka/ ucznia, ale również wsparcia nauczycieli, którym zostanie w powyższy sposób zapewniony dostęp do wykwalifikowanego personelu oraz ułatwi zespołowe rozwiązywanie kwestii problemowych pojawiających się w szkołach jak również przygotowywanie oferty nauczania i kształcenia w przedszkolach i szkołach.

Niezależnie od powyższego podejmowane są inne działania służące bezpiecznemu powrotowi do szkół uczniów i nauczycieli:

1. 2 sierpnia br. za pośrednictwem Systemu Informacji Oświatowej (SIO) przesłane zostały do szkół wytyczne przeciwepidemiczne. To przygotowany przez MEiN wspólnie z MZ i GIS zbiór zaleceń uwzględniający sytuację epidemiologiczną. Wytyczne są wsparciem dla dyrektora w organizacji bezpiecznych i higienicznych warunków nauki. Rekomendacje uwzględniają podstawowe zasady, takie jak: szczepienia, dystans, dezynfekcja, higiena, noszenie maseczki w przestrzeniach wspólnych czy wietrzenie. Zalecenia zostały podzielone na kilka części, w których szczegółowo zostały omówione zagadnienia dotyczące organizacji zajęć w szkole, higieny, czyszczenia i dezynfekcji pomieszczeń i powierzchni, gastronomii, postępowania w przypadku podejrzenia zakażenia u pracowników szkoły.
2. Wspólnie z Rządową Agencją Rezerw Strategicznych (RARS) do przedszkoli, szkół i placówek został przekazany sprzęt oraz środki ochrony indywidualnej za kwotę ok. 100 mln. zł. Do szkół trafiły stacje dezynfekujące z funkcją mierzenia temperatury. Ponadto, do placówek oświatowych trafiło 100 tys. termometrów, rękawiczki, maseczki i płyn dezynfekujący. Formularz zgłoszeniowy na stacje został uruchomiony w systemie SIO i był dostępny do 11 sierpnia 2021 r.¹⁴ Przydział środków ochrony osobistej zostanie obliczony na podstawie liczby uczniów uczęszczających do szkoły, placówki lub zespołu szkół.
3. Już od czerwca rodzice mogą rejestrować na szczepienie dzieci, które ukończyły 12. rok życia. Uczniowie są szczepieni w punktach populacyjnych i powszechnych. Od września jest to możliwe we współpracy ze szkołą. Pakiet materiałów informacyjnych dotyczących organizacji szczepień na terenie szkół został przekazany już 11 czerwca br., zatem jeszcze przed wakacjami szkoły mogły upowszechnić wśród rodziców: rekomendacje dla rodziców, informacje o organizacji szczepień, kwestionariusz wstępnego wywiadu

¹⁴ <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/sprzet-i-srodki-ochrony-dla-szkol-i-placowek>

przesiewowego przed szczepieniem osoby niepełnoletniej przeciw COVID-19. Akcja informacyjna została powtórzona w połowie sierpnia.

4. Szkoły otrzymały pakiety edukacyjne: filmiki edukacyjne, materiały informacyjne, przykładowe konspekty i scenariusze lekcji o zdrowiu opracowane przez ORE we współpracy m.in. z MZ, GIS i Narodowym Instytutem Zdrowia Publicznego – Państwowym Zakładem Higieny. W pierwszym tygodniu września był prowadzony w szkołach tydzień informacyjny o szczepieniach. Odbywały się lekcje o zdrowiu oraz spotkania z rodzicami o charakterze informacyjno-edukacyjnym. W drugim tygodniu zostały zebrane deklaracje od rodziców, tak by w trzecim tygodniu września mogły rozpocząć się szczepienia uczniów.
5. Rząd reaguje na bieżąco, a wprowadzane zasady i obostrzenia odzwierciedlają aktualną sytuację epidemiczną i różne scenariusze jej rozwoju. Kolejne decyzje są podejmowane na podstawie szczegółowych analiz i obserwacji dynamicznie zmieniającej się sytuacji. Ministerstwo Zdrowia na bieżąco analizuje materiały i publikacje opracowywane w zakresie transmisji wirusa przez dzieci, tworzone przez organizacje międzynarodowe, w tym Światową Organizację Zdrowia, ECDC¹⁵ oraz CDC¹⁶. Z punktu widzenia bezpieczeństwa uczniów i nauczycieli priorytetem Ministra Edukacji i Nauki jest skuteczność podjętych działań chroniących zdrowie, przy jednoczesnym zapewnieniu opieki i kształcenia. Wszystkie decyzje podejmowane są w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Głównym Inspektorem Sanitarnym – dla dobra uczniów oraz nauczycieli. Decyzje w zakresie trybu nauczania są podejmowane podczas posiedzeń Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego.
6. Szkoły i placówki, które rozpoczną nowy rok szkolny w trybie stacjonarnym, nadal obowiązują przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach¹⁷. Dyrektor szkoły może zawiesić zajęcia dla grupy lub całej szkoły, po uzyskaniu pozytywnej opinii właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego i zgody organu prowadzącego. Zgoda i opinia mogą być wydane w trybie pilnym np. ustnie, pisemnie w formie adnotacji, telefonicznie, za pomocą środków komunikacji elektronicznej lub za pomocą innych środków łączności. Potem muszą zostać utrwalone.
7. Nie bez znaczenia pozostają również sukcesywnie realizowane szczepienia. Dwie dawki preparatu przyjęło 474 312 pracowników systemu oświaty, a na uczelniach – 67 410. Do tej liczby należy dodać nauczycieli, którzy zaszczepili się indywidualnie. Szacujemy, że w sumie ok. 70 proc. ogółu nauczycieli jest zaszczepionych.
8. W zakresie kształcenia zawodowego wariantem głównym, do którego przygotowywało się Ministerstwo Edukacji i Nauki było standardowe funkcjonowanie szkół prowadzących kształcenie zawodowe, czyli powrót do stacjonarnej formy kształcenia, w tym również w zakresie zajęć praktycznych. Niemniej jednak, w sytuacji wyższej konieczności zastosowania hybrydowej lub zdalnej formy nauczania w roku szkolnym 2021/2022, w odniesieniu

¹⁵ European Centre for Disease Prevention and Control.

¹⁶ Centre for Disease Prevention and Control.

¹⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 1604.

do zajęć praktycznych rozważa się zastosowanie sprawdzonych i przećwiczonych rozwiązań w tym zakresie, wdrożonych w ubiegłym roku szkolnym. Przewiduje się również utrzymanie rozwiązania dotyczącego możliwości zaliczania praktyk zawodowych uczniów techników, szkół policealnych i branżowych szkół II stopnia, w przypadku, gdy uczeń: posiada doświadczenie w danym zawodzie lub realizował działania w zakresie wolontariatu, o którym mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹⁸, których zakres i wymiar można zaliczyć na poczet realizacji praktyk zawodowych; zrealizował staż zawodowy u pracodawcy lub przedsiębiorcy lub w indywidualnym gospodarstwie rolnym, w ramach regionalnych programów operacyjnych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju¹⁹, którego zakres i wymiar można zaliczyć na poczet realizacji praktyk zawodowych; zrealizuje praktyki zawodowe w formie projektu edukacyjnego, we współpracy z pracodawcą lub osobą prowadzącą indywidualne gospodarstwo rolne, lub w formie wirtualnego przedsiębiorstwa. Ponadto pracodawca lub indywidualne gospodarstwo rolne, które przyjmą uczniów na zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe lub staże uczniowskie będą zobowiązane zapewnić prowadzenie tych zajęć, praktyk i staży, z uwzględnieniem przepisów odrębnych dotyczących ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, właściwych dla zakładów pracy.

9. Jeżeli chodzi o wymagania egzaminacyjne, w nowym roku szkolnym (2021/2022) będzie obowiązywał ograniczony zakres wymagań egzaminacyjnych – analogiczny jak w roku szkolnym 2020/2021. Wymagania egzaminacyjne są dla uczniów, rodziców, nauczycieli jasnym wskazaniem nie tylko zakresu wiadomości i umiejętności, które należy opracować do tegorocznych egzaminów, ale również zakresu wiadomości i umiejętności z wcześniejszych klas lub etapów kształcenia, które należy przed egzaminem powtórzyć. Zawężenie wymagań egzaminacyjnych jeszcze w kolejnym roku szkolnym pozwoli ograniczyć czas niezbędny do powtórzenia materiału oraz przygotowania zdających do egzaminów. Należy przy tym wyjaśnić, że wymagania egzaminacyjne są oparte na wymaganiach ogólnych i szczegółowych podstawy programowej kształcenia ogólnego. W swoim zakresie uwzględniają one jednak specyficzną sytuację edukacyjną na przestrzeni ostatnich trzech lat szkolnych. Wymagania egzaminacyjne nie określają zakresu kształcenia. Nie ograniczają także w żaden sposób możliwości i zakresu realizacji podstawy programowej jako takiej. Określają natomiast treści – zakres wiadomości i umiejętności, których opanowanie było w 2021 r. i będzie w 2022 r. sprawdzane w zadaniach egzaminacyjnych odpowiednio egzaminu ósmoklasisty czy maturalnego.
10. Zasady przeprowadzania egzaminu maturalnego i egzaminu ósmoklasisty regulują przepisy ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego²⁰ oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia

¹⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 1057.

¹⁹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1295 i 2020.

²⁰ Dz. U. z 2016 r. poz. 2223, z późn. zm.

1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty²¹. Egzamin zewnętrznym mogą odbywać się wyłącznie w warunkach, które nie będą zagrażały zdrowiu egzaminowanych i egzaminatorów. W przypadku – wynikającym z sytuacji epidemicznej – konieczności zmiany terminu przeprowadzania egzaminu maturalnego, Minister Edukacji i Nauki powiadomi o tym w terminie i w formie określonych w przepisach prawa. Egzamin ósmoklasisty i egzamin maturalny w 2022 r. przeprowadzone zostaną na takich samych zasadach jak egzamin w 2021 r. Minister Edukacji i Nauki ogłosił 21 kwietnia 2021 r. rozwiązania dotyczące *zasad organizowania i przeprowadzania egzaminów zewnętrznych w latach 2021-2023*²², na podstawie których zostaną przeprowadzone te egzamin. Natomiast w procedowanym rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki *zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19*, które stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 30c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe*, planuje się określenie warunków i sposobu przeprowadzania egzaminów zewnętrznych w roku szkolnym 2021/2022, kiedy egzamin te zdawać będą uczniowie i absolwenci, którzy dużą część swego kształcenia realizowali w warunkach stanu epidemii COVID-19.

11. Egzamin ósmoklasisty w roku szkolnym 2021/2022 zostanie przeprowadzony, podobnie jak w 2021 r. w terminie głównym w szkołach dla dzieci i młodzieży – w maju, a w terminie dodatkowym – w czerwcu. Przesunięcie o około miesiąc terminu przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty pozwoli uczniom szkoły podstawowej lepiej przygotować się do tego egzaminu. Podczas egzaminu ósmoklasisty w 2022 r. zadania egzaminacyjne będą sprawdzały wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach egzaminacyjnych z grudnia 2020 r. Ósmoklasiści w 2022 r. przystąpią do egzaminu z trzech przedmiotów, tj. z *języka polskiego*, *matematyki* i *wybranego języka obcego nowożytnego*; nie będzie przeprowadzany egzamin z przedmiotu dodatkowego. Podczas egzaminu z *języka polskiego* uczeń będzie mógł wybrać temat wypracowania spośród dwóch propozycji: rozprawki albo opowiadania, a w wypracowaniu będzie mógł odnieść się do dowolnej lektury obowiązkowej spełniającej warunki tematu. W przypadku egzaminu z *matematyki* w arkuszu nie będzie zadań dotyczących dowodów geometrycznych, a wymagania dotyczące działań na pierwiastkach, stereometrii będą sprawdzane w ograniczonym zakresie. Natomiast w przypadku egzaminu z *języka obcego nowożytnego* oczekiwanym średnim poziomem biegłości językowej, w tym w zakresie środków językowych w wypowiedziach pisemnych, będzie poziom A2 (w skali Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego).
12. W przypadku egzaminu maturalnego w 2022 r. zadania egzaminacyjne będą sprawdzały wiadomości i umiejętności określone także w wymaganiach egzaminacyjnych z grudnia 2020 r. Obowiązkowa będzie tylko część pisemna egzaminu, tj. *język polski*, *matematyka* i *wybrany język obcy nowożytny* na

²¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1361, z późn. zm.

²² <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zasady-organizowania-i-przeprowadzania-egzaminow-zewnetrznych-w-latach-2021-2023>

poziomie podstawowym. Natomiast przystąpienie do egzaminu z jednego przedmiotu dodatkowego na poziomie rozszerzonym będzie obowiązkowe (jest to zmiana w stosunku do 2021 r.). Każdy maturzysta będzie mógł przystąpić dodatkowo do egzaminu z nie więcej niż 5 kolejnych przedmiotów dodatkowych. Do części ustnej egzaminu maturalnego będą mogli przystąpić wyłącznie absolwenci, którzy: aplikują na uczelnię zagraniczną i w postępowaniu rekrutacyjnym są zobowiązani przedstawić wynik z części ustnej egzaminu maturalnego z języka polskiego, języka mniejszości narodowej, mniejszości etnicznej, języka regionalnego lub języka obcego nowożytnego, albo są zobowiązani do przystąpienia do części ustnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego w celu zrealizowania postanowień umowy międzynarodowej. Absolwenci, którzy w poprzednich latach zdali egzamin maturalny ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych w części pisemnej, ale nie uzyskali świadectwa dojrzałości, ponieważ nie zdali egzaminu maturalnego z przedmiotu lub przedmiotów obowiązkowych w części ustnej oraz przystąpili do co najmniej jednego przedmiotu dodatkowego, w roku szkolnym 2021/2022 będą mogli złożyć, w terminie do dnia 31 maja 2022 r., do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej wnioski o wydanie świadectwa dojrzałości. W związku z obowiązującymi wymaganiami egzaminacyjnymi z grudnia 2020 r. w przypadku egzaminu z *języka polskiego* na poziomie podstawowym zdający będą mieli trzy tematy wypracowania do wyboru: dwie rozprawki oraz interpretację tekstu poetyckiego – jeden temat rozprawki ze wskazaną lekturą obowiązkową, drugi temat rozprawki z tekstem spoza kanonu lektur obowiązkowych. W przypadku egzaminu z *matematyki* na poziomie podstawowym będzie mniej zadań otwartych, a za rozwiązanie wszystkich zadań będzie można otrzymać maksymalnie 45 punktów. W przypadku egzaminu z *języka obcego nowożytnego* na poziomie podstawowym oczekiwanym średnim poziomem biegłości językowej, w tym w zakresie środków językowych w wypowiedziach pisemnych, będzie poziom A2+/B1 w zakresie rozumienia ze słuchu i rozumienia tekstów pisanych (w skali Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego).

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI I NAUKI

Dariusz Piontkowski
Sekretarz Stanu
/ – podpisany cyfrowo/